

Īpaša vēstule visiem Nr.1

Rit mūsu sadarbībā īstenotā izvēles studiju kursa “Domāšanas sistemoloģija” ietvaros veicamā vispārizglītojošā zinātniska pētījuma “Sistēmiskā domāšana” īstenošana. Ir aizvadītas pirmās divas mūsu studiju darba nedēļas, pašlaik rit jau kārtējā – nu jau trešā nedēļa. Esam sākuši veidot katrs sava izglītojošā zinātniskā pētījuma pārskata IEVADA melnrakstu. Vispār jau šim darbam vēl ir it kā daudz laika, taču strādāsim pa daļām savlaicīgi – veidosim galīgo pētījuma pārskatu kā veselumu pa daļām, tātad sistēmiski. Tāpēc arī visiem tiek dots darba uzdevums – izstrādāt sava pētījuma pārskata ievada sākotnējo melnrakstu, noteikti iesūtot to elektroniski docx formātā uz adresi andris.broks@lu.lv jau līdz **līdz 1.oktobrim**.

Tātad nu pienācis brīdis, kad šajā vēstulē varu sniegt Jums metodisko palīdzību pētījuma pārskata Ievada izstrādei. Ievada nepieciešamā satura būtība un sūtība jau tika raksturota mūsu 2. ievadlekcijā, taču tagad to varam papildināt.

Šī vēstule ir īpaši veltīta sistēmu teorijas izmantošanai praksē – pētījuma sākuma daļas jeb Ievada praktiskai izstrādei. Proti, tēmas “**Ikvienas pētījuma pārskata IEVADS kā sistēma**” apzināšanai.

Pētījuma Ievads kā ikvienas apzinātas cilvēkdarbības sākuma daļa ir pētījuma kā veseluma jeb sistēmas apakšsistēma. Šī pētījuma norises un pētījuma pārskata sākuma daļa turpinājumā kopsaistās ar pētījuma 1., 2., 3.daļu un noslēdzas ar atbilstošo pētījuma un pētījuma pārskata nobeiguma daļu. Kā tautā saka, “kokam ir divi gali”. Šeit labi iederas arī ikdienas dzīves atziņa “dari ko darīdams, apdomā galu”. Ikdienas dzīvē ir ļoti daudz filozofisko atziņu, taču tās ļoti bieži netiek reāli īstenotas – konkretizētas praksē. Citiem vārdiem, pastāv plaša (aiza) starp teoriju un praksi. Mūsu studiju kursa kontekstā izsakoties – cilvēki neapzinās un neizmanto sistēmu teorijas atziņu par sistēmu struktūru hierarhiju – vertikālo un horizontālo domu, domāšanas kopsaistību atbilstošajās struktūrās. Vēl citiem, bet tagad mums jau labi saprotamiem vārdiem rakstot – ļoti daudzi cilvēki neapzinās domu, domāšanas sakārtotības jeb sistēmisma nozīmi savā dzīvē, nedomā par savas Domu Pasaules kā sistēmas struktūru – tās sakārtotību.

Ļoti ceru, ka šobrīd Jūs jau esat skaidri apzinājuši to, ka studiju kurss “DOMĀŠANAS SISTEMOLOĢIJA” īstenojas kā **izglītojošais zinātniskais pētījums “SISTĒMISKĀ DOMĀŠANA”**.

PĒTNIECĪBA ir sensena cilvēces attīstību virzošā cilvēkdarbību sistēma, taču mūsdienu strauji mainīgajā dzīvē pašlaik sabiedrībā nepietiekami plaši apzināta - saprasta, izprasta, novērtēta un īstenota.

Pētniecība - cilvēkdarbība jaunu zināšanu, **attieksmju** un **prasmju** radīšanai, tas ir **jaunradošs izziņas process**

PĒTNIECĪBA ir īpaša – jaunradoša cilvēkdarbība, lai novērstu tādas dzīves pieredzes trūkumu vai nepilnības, kas traucē kādas aktuālas dzīves nepieciešamības apmierināšanu.

Īstenojot pētniecību, tiek iegūta jauna dzīves pieredze dzīvei, vispirms jau zināšanas, bet ne tikai.

Pētniecība kā jaunas dzīves pieredzes iegūšana dzīvei ir izglītojošās darbības visefektīvākā metodika neatkarīgi no izmantotajām tehnoloģijām.

Studiju kurss par domu, domāšanas sakārtotību īstenojas sakārtoti jeb sistēmiski – īsi sakot, kā **procesuāla sistēma**.

Izvēles studiju kursa "**DOMĀŠANAS SISTEMOLOĢIJA**" un izglītojošā zinātniskā pētījuma "**SISTĒMISKĀ DOMĀŠANA**" satura un metodikas sistēmiskās organizācijas struktūra

Vai šodien šīs domu kartes jau saprotat un izprotat labāk – pilnvērtīgāk nekā līdz šim? Vai arī vismaz izjūtot visu tajās iekļauto atziņu kopsaistību? Tad vēl – kas ļoti svarīgi – vai esiet papildinājuši sev līdz šim zināmo vārdu krājumu ar jauniem, līdz šim ikdienā nesastaptiem, taču tagad ļoti nepieciešamajiem vārdiem?

Vai izdodas izmantot šos jaunieguvumus, veidojot īsus, skaidri saprotamus atbilstošo domu izteikumus savos tekstos? Malači, jo tad nu jau aizvadītās mūsu sadarbības nedēļas ir rezultatīvas!

Tagad apdomāsim pētījuma pārskata Ievada izstrādi kā konkrētu procesuālu sistēmu, kura kā ikviena apzināti mērķtiecīga cilvēkdarbība raksturojas ar universālo struktūru – Lauvas trapecīti

“IZZIŅA-APDOMA-RĪCĪBA”.

Apzināti īstenotas cilvēkdarbības sistēmiskā APRAKSTA (pārskata, ziņojuma, raksturojuma un tml.) vispārīgā struktūra

Tādējādi **IEVADS** ir ikvienas apzināti īstenotas cilvēkdarbības pilnā **APRAKSTA** sākuma daļa - šis **konkrētās cilvēkdarbības īss, skaidrs un izsmeļošs sākotnējais raksturojums**.

Līdz ar to arī mūsu izglītojošā zinātniskā pētījuma pārskata Ievads satur trīs daļas:

- * pētījuma **IZZIŅU** – pamatojumu ;
- * pētījuma **APDOMU** – mērķa un uzdevumu uzstādīšanu;
- * pētījuma īstenojošās **RĪCĪBAS** sākotnējo projektu.

Ievērosim, ka ikviena pētījuma pārskata pilnajā hierarhiskajā struktūrā (pentagonā) **sākuma daļu jeb IEVADU secīgi papildina pētījuma beigu daļa jeb**

NOBEIGUMS. Visas pētījuma struktūrdaļas pastāv kopsaistībā, veidojot pētījumu kā cilvēkdarbību un pētījuma pārskatu - praksē īstenoto cilvēkdarbību aprakstu kā kaut ko sakārtotu – tātad sistēmu.

Vēstules noslēgumā vēlreiz un vēlreiz gribu pievērst Jūsu visu uzmanību Domu Pasaulei atbilstošās **Vārdu Pasaules kā sistēmas sakārtotībai**. Citiem vārdiem, mūsu saziņas valodai. Lūdzu atvainot mani, bet es nespēju pilnvērtīgi redakcionāli apstrādāt no Jums saņemtos tekstus – nepieciešamības gadījumā izdaru tikai būtiskākās korekcijas. Lūdzu pilnveidojat savu saziņas valodu galvenokārt paši, jo vidusskolas absolventi taču 12 gadus ir mācījušies literāro valodu un arī prāta valodu - matemātiku. Diemžēl, bet rezultāti bieži vien nav pietiekami studijām labās augstskolās. Taču to var labot, nopietni pilnveidojot savas vārdiskās (un ne tikai vārdiskās) saziņas prasmes. **Pētījuma rakstiskais pārskats un mutiskais ziņojums ir Jūsu vārdos ietērpto domu sakārtotības apliecinājums!**

Valodas, valodas, valodas – vārdi, teksti kā kaut kas noteikti sakārtots – tātad sistēmas. Domāšanas attīstība prasa nemitīgi pilnveidot savu vārdu krājumu un vārdu kopsaistības prasmes gan runātos, gan rakstītos teikumos un to veidotajos tekstos. **Valodniecība** (dzimtā valoda, literārās un matemātikas valodas, svešvalodas, datorvalodas utt.) faktiski **arī ir sistēmiskā domāšanas attīstības zinātne un prakse**. Varam pat teikt, ka tā ir praktiskā psiholoģija – mūsdienu mūžizglītības viens no pamatu pamatiem. Atcerieties domu rašanās un aprites ķēdi- Visuma parādība jeb lieta, tai atbilstošā doma un šo domu apzīmējošais vārds. Lielās un mazās domas, to veidotās hierarhiskās (vienkāršākajā gadījumā horizontāli-vertikālās) domu struktūras – šīm struktūrām atbilstošo vārdu veidotās struktūras – gan vienkārši, gan sarežģīti teksti.

Kārtojot savas domas, līdztekus ierakstiet tās vārdiski arī dažādos domu-vārdu fiziskajos nesējos, dublējot savu smadzeņu atmiņas daļā uzkrātās domas. Domu atcerei un jaunu domu struktūru veidošanā ļoti iesaku veidot un izmantot šos savu domu pierakstus, kā arī savas personīgās skaidrojošās vārdnīcas. Nemitīgi pilnveidojot gan savu domu – vārdu krājumu, gan šī krājuma izmantošanu praksē, īpaši parūpēsimies par to, lai nebūtu jāzaudē mums visiem tik dārgais dzīves laiks nepieciešamo domu-vārdu atkārtotai apzināšanai. Pacentīsimies nezaudēt laiku arī haotiskos meklējumos savās nepietiekami sakārtotajās Domu-Vārdu Pasaulēs.

Jūsu priekšteču pārskatus kā paraugus es apzināti negribu piedāvāt – dodu Jums tikai vispārīgas vadošās norādes, lai konkrētā detalizācija būtu Jūsu pašu patstāvīgā radošuma, brīvības un atbildības ziņā. Īstu augstskolu līmenis ir virs

vidusskolu līmeņa, rāpjaties tik augšup. Es cenšos palīdzēt ar padomiem, studiju materiāliem. Darbojaties paši sev savai dzīvei! **Esiet patstāvīgi radoši!**

Visbeidzot, lai studiju laikā vienmēr un visur paturam prātā domu kartes par pacelšanos no ikdienas sarežģītības uz vienkāršo Lielo Domu pasauli. Domu kartes piedāvā saredzēt domu hierarhisko kopsaistību, kas tik bieži pietrūkst orientācijai mūsdienu sarežģītajās dzīves situācijās.

Turpinām mūsu attālinātā tiešsaistē otrdienās notiekošos seminārus, domājam par domu, domāšanas sakārtotību jeb sistēmismu – veidojam savlaicīgai iesniegšanai (22.11.20) mūsu pētījuma Pārskata Lielo Pusi (PLP)!

Lai visiem viss labi sokas un labi izdodas – Jūsu visu Andronkulis